

Oude wet over majesteitsschennis gaat sneuvelen in Tweede Kamer

BELEDIGEN Tegenwoordig kan het staatshoofd wel zelf aangifte doen als iemand te ver tegen hem gaat, stelt D66.

Lex Oomkes
REDACTIE POLITIEK

Het linkse Britse dagblad *The Guardian* stak deze week de verbazing niet onder stoelen of banken. Hoe kan het, zo vroeg het dagblad zich af, dat een zo liberaal land als Nederland pas nu nadenkt over de vraag of het nog van deze tijd is dat iemand vijf jaar gevangenisstraf riskeert als hij de koning beledigt?

Wellicht is dat binnenkort verleden tijd. Vandaag behandelt de Tweede Kamer een initiatief-wetsvoorstel van D66-Kamerlid Kees Verhoeven dat de artikelen in het Wetboek van Strafrecht rond de belediging van het staatshoofd – en van een staatshoofd van een bevriend land – schrapt. Als het aan Verhoeven ligt kan de koning voortaan zelf een klacht indienen wanneer hij zich beledigd voelt. En

volgens deze initiatiefwet hadden bijvoorbeeld demonstranten tegen de Vietnam-oorlog destijds niet 'Johnson molenaar' hoeven roepen, toen zij bedoelden 'Johnson moordenaar'.

Het beruchtste voorbeeld van gevangenisstraf voor majesteitsschennis is wellicht socialistenvoorman Ferdinand Domela Nieuwenhuis. Hij noemde koning Willem III koning Gorrilla en verweet hem 'niet veel werk van zijn baantje te maken'. In het geschrift van Domela volgden een aantal blanco pagina's waar de verdiensten van het staatshoofd hadden moeten staan. Domela kreeg een half jaar gevangenisstraf en werd bij zijn achterban extra populair als martelaar voor de goede zaak.

Nog in 2013 veroordeelde de rechter de man die bekend werd als de waxinelicht-gooier. Niet alleen voor het schade toebrengen aan de Gouden Koets, maar ook voor majesteitsschennis. Hij kreeg vijf maanden, ondanks dat de man duidelijk verward was.

Vorig jaar was de laatste zaak in dit verband: het Openbaar Ministerie zag uiteindelijk echter af van vervolging van een man, die 'fuck de koning' geroepen had.

Verhoeven vindt de huidige wet niet meer van deze tijd. Vooral de duur van de maximumstraf is hem een doorn in het oog.

Het wetsvoorstel van Verhoeven is voor de christelijke partijen in de Kamer echter een steen des aanstoots. De inbreng van de ChristenUnie, SGP en vooral het CDA in de schriftelijke voorbereiding van het debat is ronduit chagrijnig. Het taalgebruik is af en toe fel; uitzonderlijk in een schriftelijke discussie waar de beleefdheid en welwillendheid meestal van afdruipt.

Tegenstanders

Het CDA vindt het een volkomen verkeerd signaal om belediging van het staatshoofd uit de wet te schrappen: "Juist in een tijd, waarin visies op de

staat en levensbeschouwelijke en culturele achtergronden uiteenlopen, gemeenschappelijk beleefde waarden en normen belangrijker worden. In het bijzonder geldt dat voor de koning, een bijzonder symbool van de nationale gemeenschap." Het zal echter naar alle waarschijnlijkheid niet baten. Verhoeven kan rekenen op een meerderheid. Ook coalitiepartner VVD zal voor stemmen.

De liberalen willen het voorstel nog wel aanpassen. Bepaalde beambten zoals van de politie, maar ook rechters houden bij belediging nog wel een vorm van bescherming. Hen beledigen kan maximaal vier maanden gevangenisstraf opleveren. Waarom hen wel beschermen en het staatshoofd niet?, vraagt de VVD.

Verhoeven stelt desgevraagd geneigd te zijn tot aanpassing zoals de VVD wil. "Maar in ieder geval wordt de veel te lange maximumstraf van vijf jaar geschrapt, daar gaat het mij om. En natuurlijk om het wegnemen van de bescherming van bijvoorbeeld Kamerleden. Belediging van een Kamerlid dient niet strafbaar te zijn. Daar moeten we maar tegen kunnen."

OPINIE 22

De koning is meer dan een BN'er

Bescherm de koning, hij is meer dan een BN'er

WET D66 wil schennis van de majesteit uit het wetboek van strafrecht halen. Maar welk probleem los je zo op, vraagt **Pieter Verhoeve**

De Koning is steeds meer een 'Bekende Nederlander' geworden en volgens verschillende politieke partijen hoeft hij niet bijzonder beschermd te worden tegen belediging. Sterker nog, straf op majesteitsschennis heeft 'ernstige gevolgen' voor de vrijheid van meningsuiting. Aldus de Memorie van Toelichting bij het initiatiefwetsvoorstel van D66-Kamerlid Verhoeven. De partij-site meldt: 'Waarom moet het beledigen van de Koning anders beoordeeld worden dan belediging van alle andere Nederlanders?'

De Oranjabond is verwonderd over het voorstel. De koning is immers meer dan een BN'er. De leden van het Koninklijk Huis zijn de enige burgers in dit land die potentiële staatshoofden zijn. Vrijheid van meningsuiting hebben ze evenmin, omdat de ministers verantwoordelijk zijn voor hun gedrag. Het koningschap zelf 'is een functie waar geen mens om vragen zou', sprak Beatrix destijds bij haar inhuldiging. De aanname dat de koning niet meer is dan een gemiddelde burger, is simpelweg onjuist. Hun wieg of huwelijk bepaalde hun toekomst.

Bovendien: voor welk probleem vormt dit wetsvoorstel een oplossing? In Nederland is er alle ruimte voor allerlei - grote - opmerkingen jegens het Koninklijk Huis. Zo werd de onsmakelijke uitspraak 'Fuck de koning' van activist Al-Jaberi in 2015 door het OM niet vervolgd. Weekblad *Privé* kopt

Bij de koning past geen ongebreidelde recht op beledigen. FOTO HOLLANDESE HOOGTE

anno 2018 ongehinderd de tekst: 'Feestbeest Máxima is terug'. Uitspraken die gewone mensen ook niet tegen hun kapper doen.

Feitelijk is er geen probleem. In de afgelopen decennia heeft het wetsartikel maar een aantal keer tot veroordeling geleid. Tussen 2000 en 2012 bijvoorbeeld, nog niet eens eenmaal per jaar. En: republikeinse demonstranten krijgen doorgaans alle ruimte én bescherming. Het wetsvoorstel lijkt daarom vooral 'Prinzipienreiterij'. De Raad van State reageerde onderkoeld: 'De Afdeling [...] is van oordeel dat het voorstel [...] te ver doorschiet.'

Is verruwing van het taalgebruik, wat alom voorkomt, niet juist het probleem dat we moeten aanpakken?

Denk aan reaguurders op social media. Of asogedrag jegens agenten en buschauffeurs die hun werk doen. Is het niet tijd op te komen voor mensen die werkzaam zijn in het publieke domein?

Zijne Majesteit verschaft vanwege zijn historische statuut, netwerk en langjarige opleiding de regering van ons koninkrijk wereldwijd kleur, allure en continuïteit. Vanwege zijn onpartijdige positie ontmoet hij en verbindt hij alle lagen van de bevolking. De Oranjabond is er trots op hoe onze koning op eigentijdse manier invulling geeft aan zijn ambt. Daarbij past geen ongebreidelde recht op beledigen.

Het wetsvoorstel treft ook andere publieke ambtsdragers. De verhoogde straf die daders nu nog kunnen krijgen

na het belachelijk maken van ambulancedeuren, conducteurs en gemeenteraadsleden staat ook op de heling. Ze moeten volgens Verhoeven 'tegen een stootje kunnen'. Zo werkt dat niet. Ze staan vol in de wind om het algemeen belang te dienen en vangen vaak de eerste klappen op. Ook voor

Is verruwing van het taalgebruik niet juist het probleem dat we moeten aanpakken?

hen geldt: maak ze niet tot weerloze schuurpaal voor maatschappelijk ongenoegen, maar bescherm de 'street level bureaucrats'.

Tot slot dit. Nu kan het OM, zonder aanklacht van de koning zelf, tot vervolging van majesteitsschennis overgaan. Niet zonder reden, omdat zijn handelen gebonden is door de ministeriële verantwoordelijkheid. Ook dit zou volgens het wetsvoorstel moeten verdwijnen.

Doe dat niet. Laat het aan de rechtsgeleerden wat er wel of niet betamelijk is. Het is toch niet de bedoeling dat koning Willem-Alexander voortaan zelf een afspraak maakt op het politiebureau aan de Haagse Patijnlaan om aangifte te doen tegen laster of smaad?